REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în fie-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe şese lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-riĭ de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
Administraţiunea, Piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şese lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 186. **Braşov, Lunĭ-Marţĭ 24 August (6 Septemvrie).** **1904.**

Koerber în Bucovina.

Abia au trecut câteva sĕptĕmânĭ de la prăznuirea marelui Ştefan pe pămêntul Bucovinei. Peregrinarea a mii de Românĭ la Putna, participând viu cu deosebire poporul român bucovinean în frunte cu conducĕtoriĭ sĕi, rara însufleţire împreunată cu cea mai adêncă pietate, ce a cuprins pe toţĭ Româniĭ, carĭ dinlăuntru şi din afară au participat la acéstă festivitate, în fine presenţa chiar a somităţilor guvernului şi a autorităţilor ţĕriĭ la acéstă serbare estraordinară istorică: tóte acestea făceau asupra privitorilor din depărtare nu numai impresiunea, că au reînviat cu putere vechile tradiţiunĭ istorice ale poporului băştinaş român din micul ducat de adĭ de sub sceptrul habsburgic, dér le revocau în memorie întreg trecutul glorios român al Bucovinenilor.

Impresiunea acésta a şi adus cu sine, ca mai ales în România sĕ fie accentuată cu laudă şi recunoscinţă atitudinea guvernului central austriac şi provincial bucovinean cu ocasiunea serbării memoriei lui Stefan-Vodă. Toastele pronunţate la banchetul din Putna păreau, că întăresc credinţa ce sĕ lăţise pretutindenĭ printre Românĭ, că Bucovinenii nu împărtăşesc sórtea conaţionalilor lor din Ungaria, şi că se bucură de deplinul scut şi de îngrijirea părintéscă a guvernului austriac pe temeiul libertăţii şi a drepturilor naţionale, ce li-se garantéză şi lor prin constituţiunea din Decemvrie 1867 a ţĕrilor austriace.

Incă era viu favorabilul efect al sĕrbărilor de la Putna, ce a dat avênt celor mai frumóse speranţe pentru viitorul fraţilor noştri bucovinenĭ, când un incident destul de important, petrecut în viaţa publică a Bucovinei, vine sĕ acopere deodată cu ceaţă atmosfera senină, ce o produseseră festivităţile dela Putna.

Acest incident este călĕtoria ministrului preşedinte Dr. Koerber în Galiţia, de unde a dat o mică rótă şi prin Bucovina.

De-odată par'că s'a schimbat tótă sceneria. De unde Românii bucovinenĭ ca popor autohton al ţĕrii, ca element conducĕtor în Bucovina, şi în ce privesce guvernarea ei, trebuiau sĕ facă a fi remarcaţĭ în jurul şefului guvernului central cu ocasiunea visitei sale în Cernăuţĭ, ei se pare că de astădată, în afară de câte-va persóne oficiale şi de o deputaţiune nepolitică, au lipsit cu totul şi că în jurul ministrului preşedinte s'au îmbulzit numai Rutenii, Polonii şi cu ceilalţĭ streinĭ din Bucovina.

După un raport telegrafic amĕnunţit ce'l primesce diarul „Neue Freie Presse“, care ce-i drept numai prietin nu este Românilor bucovinenĭ — Rutenii tinerĭ au fost cei dintâi şi singurii, carĭ au alergat înaintea lui Koerber la graniţă, mulţumindu-i, că le-a înfiinţat un gimnasiu de stat rutén (*Românii nicĭ până în diua de astădĭ n'au un asemenea gimnasiu*) şi solicitând şi pentru viitor bunăvoinţa sa faţă cu dorinţele rutene. Atât la graniţă cât şi la sosire în Cernăuţĭ, după raportul fóiei vienese, Dr. Koerber n'a fost salutat în numele poporului român ca factor politic al ţĕrii. Numai la primirea deputaţiunilor vedem între multele deputaţiunĭ înşirate şi aceea a reuniunilor române, condusă de consilierul consistorial Bejan. Acéstă deputaţiune însĕ n'a putut representa conducerea politică a Românilor din Bucovina.

Adevĕrat că călĕtoria lui Koerber s'a făcut sub lozinca de a se informa asupra stărilor administrative. Cu tóte astea ea a avut şi o importanţă politică şi atât Rutenii, cât şi Poloniĭ s'au folosit de ocasiune spre a reclama împlinirea postulatelor lor naţionale.

Se asigură, că chiar şi Poloniĭ din Bucovina, carĭ sunt acolo o minoritate bătătóre la ochĭ, ar fi cerut de la Koerber împlinirea unui postulat al lor, că adecă sĕ se introducă limba polonă în tóte şcólele poporale şi mediĭ şi sĕ se creeze un inspectorat de şcóle polon în Bucovina. Dr. Koerber sĕ le fi promis că va sprijini cererea lor, décă o vor adresa-o ministrului de instrucţiune.

Lipsa de validitare a elementului autohton român faţă cu şeful guvernului nu póte decât numai sĕ ne întristeze, de nu cumva informaţiunile fóiei din cestiune au retăcut ceva cu rea intenţiune. Asigurarea fidelităţii supuşilor bucovinenĭ fără deosebire de naţionalitate, ce au făcut'o căpitanul ţĕrii Lupul şi metropolitul Repta în fruntea deputaţiunilor, ce le-au condus, erau lucrurĭ de sine înţelese.

Ce a dis însĕ Koerber şi cine l'a provocat sĕ arate, décă voesce ca în viitor Românii Bucovinei sĕ fie trataţĭ cel puţin pe acel picior ca Rutenii de acolo?

Cestiunea anectărei Cretei la Grecia. „Politische Correspondenz“ primesce din Atena următórele scirĭ cu privire la călĕtoria Prinţului Greciei la curţile europene: In cas, că puterile n'ar accepta planul de anectare, prinţul George va face propunerea, ca deocamdată sĕ fie însărcinat cu administrarea Cretei regele Greciei, ér trupele internaţionale din Creta sĕ fie înlocuite cu trupe grecescĭ. In sensul acesta s'ar fi esprimat prinţul şi faţă cu o deputaţiune a oposiţiei cretane, care pretindea cu tótă hotărîrea anectarea Cretei. Prinţul ar mai dis, că se va întrepune din tóte puterile sale pentru anectarea Cretei, în cas însĕ, că va da de piedecĭ de neînvins, va lucra în sensul indicat pentru o regulare interimală a acestei cestiunĭ.

Ministru-preşedinte Koerber în Cernăuţĭ.

Ministrul-preşedinte al Austriei, Dr. *Koerber* venind din Galiţia, a sosit în diua de 3 Septemvrie în Cernăuţĭ. La graniţa ţĕrii a fost salutat de către o delegaţiune compusă din conducĕtorii Rutenilor, carĭ i-au mulţumit pentru înfiinţarea gimnasiului rutenesc în oraşul de graniţă Kotzman.

La discursul de bineventare al prinţului *Hohenlohe*, presidentul ţĕrii, Koerber a rĕspuns accentuând, că aştéptă de la funcţionarii administrativĭ sĕ fie conscienţioşĭ în împlinirea datoriilor, ér *faţă cu poporul sĕ fie binevoitorĭ, nepărtinitorĭ şi incoruptibilĭ.*

Ministrul preşedinte a primit apoi pe consulul rusesc, pe consulul României, *Cogălniceanu*, pe representanţii dietei sub conducerea căpitanului ţĕrii *Lupul*, consistoriul gr. or. sub conducerea metropolitului Dr. Vladimir de *Repta*, delegaţia societăţilor române sub conducerea consilierului consistorial *Bejan*, o delegaţie a senatului de cultură sub conducerea lui Tudor cav. de Flondor etc.

La discursul căpitanului *Lupul*, care a presentat ministrului preşedinte un memorand cu privire la îmbunătăţirile ce ar trebui iniţiate, ministrul preşedinte a rĕspuns, relevând patriotismul tuturor naţionalităţilor din Bucovina şi punĕnd în perspectivă diferite *îmbunătăţirĭ agricole şi uşurărĭ pe terenul comerciului prin tratare comerciale cu ţĕrile vecine.*

Metropolitului *Repta*, i-a rĕspuns, că cunósce situaţia dificilă a clerului bucovinean şi este convins, că acesta sub con

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

File rupte dintr'un carnet.*)

(Ciangăii din Moldova şi Ştefan-cel-Mare. — Legende ungurescĭ despre marele voevod. — Părintele Petraş din Cleja ucis de parochienĭ de ai s'i. — Jernei şi Ciangăii din Moldova. — Incheiare.)

Braşov, 5 Septemvrie 1904.

Am amintit deja versiunea reprodusă de episcopul Melchisedec după Andr. Wolf în care se spune, că „Ungurii“ din Huşĭ ar fi căpĕtat permisiune de a se aşeda aicĭ la 1460 de la Ştefan-cel-Mare.

Numele lui Ştefan este venerat până în diua de astădĭ de Ciangăii moldovenĭ colonisaţi de acest vodă, şi cu ocasiunea aniversării de 400 anĭ a morţii lui, serbată anul acesta, a produs o impresiune din cele mai bune faptul, că o delegaţiune de ţĕranĭ ungurĭ s'a dus la mănăstirea din Putna şi un cés întreg au stat în genunchĭ la mormêntul lui Ştefan cel mare. S'au rugat pentru ca Dumnedeu sĕ dea odihnă vecinică sufletului marelui Voevod, care a dăruit străbunilor pămênturĭ şi le-a făcut posibil urmaşilor sĕ hăláduéscă în pace în ţéra moldovenéscă până în dilele acestea.

Esistă chiar legende la Ciangăi, în carĭ se povestesce, că Ştefan Vodă ar fi luat de nevastă pe-o fată de ungur. M. Rubinyi, reproduce două din aceste legende, una sub titlul: „Căsĕtoria lui Ştefan Vodă“ şi a doua „Originea Ciangăilor din Fărăoanĭ“.*) Cea dintâiŭ a audit-o în Valea-Mare (R. îi dice Nagypatak), ér a doua în Somoşca, filiala parochiei Cleja, judeţul Bacăului. Le las sĕ urmeze în traducere:

I.

Ştefan-Vodă (Estyefan vajda) umbla pe aicĭ. Omenii erau la sapă. O fată curăţică ducea tătâne sĕu apă într'o cofiţă. Ştefan o vĕdu, că vine cu apa, s'a oprit şi a întrebat-o, décă îi dă apă sĕ bea?

„Cu dragă inimă“ rĕspunse fata.

I-a dat şi a bĕut, şi a lăsat un inel în apă şi a plecat. Fata s'a dus la tatăl sĕu, la săpătorĭ. S'au pus la mâncare, şi când sĕ bea, s'a găsit inelul pe care-l lăsase Ştefan-Vodă. — Tatăl fetei întrebà:

„Ce-i asta? Ce-ai făcut?“

Fata rĕspunse:

„Nu sciu, nu-l cunosc, că cine-i şi ce-i. A cerut sĕ bea şi i-am dat: a pus inelul în apă. Nicĭ n'am vĕdut ce-a pus.

„Ei, fata mea, cine scie ce-o fi!“

Când a sosit timpul (?), Vodă s'a dus la tatăl fetei şi acesta l'a primit cu dragă inimă.

A dis:

„Daţĭ inelul“.

L'au dat.

Apoi a dis:

Acum sĕ-i dea şi fata sub mâna lui. „D'acum ne ducem“. Şi s'au dus şi au pornit gospodărie şi au zidit bisericĭ, unul într'o parte, altul într'alta. Voivodiţa a zidit cu două mai multe, decât voevodul.

II.

Ştefan-Vodă a fost român (olá vót), apoi s'a întêmplat un rĕsboiŭ mare în acéstă ţéră. Vodă era tînĕr şi s'a dat la o parte venind aicĭ... Lângă Valea-mare era un popă român şi s'a băgat la el ca cioban, pentru că se temea că-l vor pierde. Si a ciobănit acolo... Odată veni acasă ciobanul, părintele nu era acasă, preotésa i-a pus de mâncare. Ştefan a scris pe masă, că a fost aicĭ şi a mâncat aicĭ. Când a venit acasă părintele, a vĕdut scrisórea.

„Cine a fost aicĭ?“

„Numai ciobanul a mâncat acolo“.

„Cum? Vodă sĕ fie cioban?

Şi s'a dus vestea la Iaşĭ.

Şi l'a încunjurat pe popă o armadie: Arată scrisórea! Uitaţi-vĕ, dice el. Indată au cunoscut-o.

De aicĭ s'au dus la Fărăoanĭ... Acolo era un Ianoş Forró, care avea două fete frumóse. Vodă a dis, că nu va pleca până nu va lua una. L'au dus pe Vodă şi l'au pus în scaun, pe tînĕrul... Au pregătit armată. Una din fete a căpătat un inel şi avere.

Şi a fost aşa. că băieţii sĕ fie românĭ, fetele unguróice.

Voivodiţa a dis: „D-tale feciorĭ de român, mie feciorĭ de ungur“. Şi au adus opt feciorĭ de ungur. Implinindu-se timpul întrebà: Ce poftiţĭ, fiind-că aţĭ slujit bine?

„Sĕ ne dai un mied de pămênt (egy morzsa földet). sĕ avem unde fi“.

Şi le-a dat acest pămênt...

* * *

In parochia Cleja, în a cărei filie s'a audit acéstă din urmă legendă, actualmente se află ca paroch părintele Graţian, din provincia ungară a minoriţilor. Om energic şi de-o cultură superióră.

Părintele Graţian este născut din

A se vedé n-rile: 29, 37, 64, 76 şi 141 a. c.

**) Rubinyi „Adalékok a moldvai csángók nyelvjárásához“ Budapest 1901.

ducerea metropolitului, îşî împlinesce cu sfinţenie datoriile pentru binele ţĕrii.

Făcênd o inspecţie la tribunalul ţĕrii, la cuvintele adresate de către preşedintele tribunalului, ministrul a rĕspuns accentuând *dreptatea*, de care trebue sĕ fie animaţî judecătorii *fără deosebire. Judecătorii trebue sĕ arate populaţiunei, că nu esistă decât un singur drept, pe care nimenî nu-l póte încovoia şi înaintea căruia toţî sunt egalî.* Judecătorul trebue sĕ fie ca preotul, ireprehensibil în viaţa privată şi conscient de datoria, ce o are de a face în bună parte educaţia poporului.

In onórea ministrului preşedinte s'a dat un dineu la prinţul Hohenlohe. După prând Koerber a făcut visite între aţii la căpitanul ţĕrii *Lupul*, primarul *Kochanowski*, metropolitul *Repta*.

Séra s'a dat la palatul metropolitan un supeu pentru 200 persóne, le care metropolitul a ridicat un toast pentru împĕratul şi pentru ministrul preşedinte. Koerber a rĕspuns, mulţumind pentru primirea afectuósă.

Rĕsboiul ruso-japones.

Lupta de la Liaoyang. — Retragerea Ruşilor.

Mareşalul japones *Oyama* a raportat la *Tokio*, că de Marţî începênd Japonesii au atacat şi au bombardat neîntrerupt şirul de coline de-alungul muntelui *Şuşan*. Ruşii au desfăşurat o resistenţă mare, care era sprijinită de fortificaţiunî puternice, aşa încât nicî după repeţite atacurî, Japonesii nu şî-au putut ajunge scopul. Lunî nóptea Japonesii au dat un atac estraordinar de violent, ér Joi diminéţa ei au ajuns în posesiunea colinelor. Ruşii s'au retras spre Liaoyang, după care infanteria, cavaleria şi artileria japonesă a urmărit îndată pe inimic. Afară de acésta, cu tunurile luate dela Ruşî au început sĕ bombardeze gara din Liaoyang. In apropierea gărei erau grămădite marî trupe rusescî şi se vedea cum trenurile ticsite cu soldaţî plecau în direcţie nordică.

Oyama continuând spune, că Ruşii neputênd resista atacului, *s'au retras pe întrégа linie.* Flancul stâng şi centrul armatei japonese (Oku şi Nodzu) începură sĕ urmărésca pe Ruşî, carî vrênd sĕ trécă pe ţĕrmul drept al rîului Taiciho, ajunseră într'o mare învălmăşală. Armata lui *Kuroki* încă de Joi diminéţa stătea la Heiyingtai (Yantai), ţinênd drumul Ruşilor în retragere.

Intr'un alt raport trimis la Tokio cu data de 3 Septemvrie, mareşalul *Oyama* spune: Flancul stâng al nostru şi trupele carî se aflau la centru, au continuat erî retragerea pe ţĕrmul drept al rîului Taiciho. Japonesii au continuat atacul. Aripa lor dréptă a ocupat posiţiunile situate spre sud de Heiyngtai. A doua di diminéţa rĕmăşiţele armatei rusescî bătute au mai desfăşurat óre-care resistenţă contra centrului şi a aripei stânge japonese, carî atacară pe Ruşî.

După scirî din Tokio, în luptele de carî vorbesce mareşalul Oyama, au cădut *peste 25,000 de Japonesî. Se crede, că pierderile Ruşilor sunt tot atât de marî.*

— O depeşă din *Londra* dă următórele amĕnunte despre lupta de la Liaoyang: Informaţiunile telegrafice aduc scirî despre *marea nenorocire, ce au îndurat'o Ruşii* cu ocasiunea retragerei. Scene înfiorătóre s'au petrecut când Ruşii treceau rîul Taiciho. Mulţi cai s'au înecat şi la un punct din rîu se îngrămădiseră atâtea animale mórte, încât opriseră apa. Soldaţii treceau, ca peste un pod, peste animalele mórte. De-odată acest pod format din animale mórte, se desfăcu, şi mulţî cădură în apă înecându-se. De ambele părţî beligeranţii au avut pierderî enorme. Cifra pierderilor se evalueză la *50.000.*

Raportul lui Kuropatkin.

Kuropatkin a telegrafiat Ţarului cu data de 2 Septemvrie:

Erî (1 Septemvrie) când se înoptă, Japonesii au atacat posiţiunile nóstre de la *Şikvantun*, însĕ *după o luptă înfocată i-am respins.* In decursul nopţii ei au reînoit atacul, *de astă-dată cu succes*, întru cât *au respins un regiment al nostru în direcţie spre Şahuntung.* Retragerea acestui regiment a provocat *evacuarea celor-lalte posiţiunî.* Adî diminéţa trupele nóstre au înaintat gradat, ca sĕ reocupe posiţiunea Sikvantum. In dorî de di *am început atacul contra armatei lui Kuroki.* La amiadî lupta a fost întrodusă printr'un foc de artilerie şi infanteria a început atacul, ca sĕ reocupe posiţiunea luată la miedul nopţii de Japonesî. In decursul nopţii Japonesii au bombardat violent posiţia interióră de la Liaoyang, oraşul şi gara. Tocmai acum primesc următorul raport de la şeful garnisónei din Liaoyang (10 óre 35 m.): *Japonasii au atacat fortul situat la centrul posiţiunei nóstre, insĕ i-am respins cu marî pierderî.*

Evacuarea Liaoyangului de către Ruşî.

O telegramă *oficială* din Petersburg de la 3 Septemvrie spune: Depeşa de adî a lui *Kuropatkin* dice: In nóptea spre adî, inimicul a reluat atacul şi *a ocupat cea mai mare parte a posiţiunilor, ce le ţineam noi lângă Sikvantun.* Trupele, carî se aflau în aceste posiţiunî, *s'au retras* într'o posiţie a ariergardei şi pe linia dintre satele Ciaşuntun şi Siciŏn. In nóptea trecută primul corp siberian, care în cele cincî dile din urmă *a îndurat grave pierderî* şi pe care forţe inimice covîrşitóre îl ameninţau cu împresurarea, s'a retras mai mulţî chilometri în direcţie sudică. ***In astfel de împrejurărî am ordonat evacuarea Liaoyangului şi retragerea spre nord.***

— Agenţia *„Reuter“* primesce din Petersburg scirea: *Ruşii au evacuat Liaoyangul, pe care l'au ocupat Japonesii.* Forţele armatei rusescî se concentréză în posiţiunile de lângă minele Yantai. Primul corp siberian de sub comanda generalului *Stackelberg*, constătător din 25.000 ómenî, *este separat de armata principală spre sud de Liaoyang.*

Continuarea luptelor.

O depeşă cu data 3 Septemvrie din *Londra* anunţă următórele: *Japonesiî n'au intrat încă în Liaoyang*, oraşul însĕ nu se mai póte susţine. *Retragerea lui Kuropatkin spre Mukden e ameninţată şi Japonesiî l-au strîmtorat pe drumurile principale. Armata ruséscă se retrage spre sud*(?) *şi probabil, că va trece pe teritoriu chines.* Kuroki a trecut rîul *Taiciho* şi de Joi stă în faţa posiţiunilor de la Yantai, unde a avut lupte nedecise până acum cu *20—30.000 Ruşî*, carî au sosit aicî din Mukden. *Kuroki e ameninţat de altă parte de Linevicî* care a plecat cu o armată de 30,000 din Wladivostok în ajutorul Ruşilor de lângă Yantai. Spre sud de Yantai *Nodzu* a ocupat posiţiunile rusescî şi bombardéză oraşul. Spre sud de Liaojang armata lui *Oku* strîmtoréză pe Ruşii în retragere, aripa lui stângă ameninţă în direcţia rîului retragerea lui Kuropatkin.

— Din *Tokio* se vestesce, că generalul *Kuroki* a ocupat şi ultima linie de coline dintre posiţiunile japonese şi drumul de fier. *Lupta înverşunată continuă.*

*

Corespondentul militar al diarului *„Kreuzzeitung“* scrie următórele:

„Bătaia, ce a suferit'o armata principală rusésca se póte considera ca fiind pecetluită, şi ceea ce a rĕmas din acéstă armată, numai cu marî pierderî în ómenî şi arme póte sĕ ajungă la Mukden. Ea nu se póte gândi la continuarea resistenţei şi la lupte nouĕ, până când Ruşiî nu vor puté opune o nouă armată în faţa inimicului victorios. Din Petersburg se anunţă ce e drept că *Linevicî* grăbesce cu 30,000 de ómenî din Wladivostok la Mukden, ca sĕ primésca armata înfrântă a lui Kuropatkin; 30.000 de ómenî însĕ nu sunt în stare a înlătura fatalitatea. Campania din 1904 s'a decis prin lupta de la Liaoyang. de óre ce până când vor sosi din Rusia trupe nouĕ pe câmpul de luptă, păna atuncî iérna va pune graniţă operaţiunilor din Manciuria. Amarnic se rĕsbună faptul, că Ţarul n'a încredinţat un om cu comanda supremă nelimitată, că pe *Alexiew* şi *Linevicî* nu i-a pus sub ordinele lui Kuropatkin, ci i a ataşat numai lui. Décă detaşamentele lui Linevicî ar fi luptat la Liaoyang alăturî de armata principală, décă nu s'ar fi făsat în Charbin nicî un om, causa Ruşilor ar sta mai bine astădî. Acum însĕ probabil, că nicî Mukdenul nu va puté fi ţinut şi rĕmăşiţele armatei rusescî vor fi silite a se retrage mai adênc spre nord; neoprindu-se probabil de cât la fluviul Şungari. Norocul rĕsboiului a creat o situaţiune politică, al cărei efect se va resimţi pe întreg rotogolul pămêntului“.

*

Aprecierî maghiare asupra luptelor de la Liaoyang.

„Magyarorszag“, organ koşuthist, de la 4 Sept. publică un articol scris de Bartha Miklos, în care acesta, vorbind despre luptele de la Liaoyang, esclamă:

„O fóie rusésca rógă guvernul sĕ ordone rugăciunî generale. Róge-se. Ceriul însĕ ascultă mai întâiŭ *rugăciunea nenocitei naţiunî maghiare*... (alusiune la evenimentele din 1849...) Róge-se puterea rusésca. Are destule pĕcate de ispăşit. Şi noi ne rugăm ca sĕ se împlinésca dreptatea. Oyama, Nodzu, Kuroki, Oku, Togo, — *oh, aceştia sunt Damjanich-iî noştri*“.

„Alkotmány“, organul partidului poporal, de la 4 Sept. scrie:

„Strălucita victorie de la Liaoyang, de care erî şi adî e plină pressa maghiară pe urma pressei vienese, se devalvéză la o valóre fórte mică. De ce este vorba? Nu despre aceea. că centrul lui Kuropatkin s'a ciocnit cu Japonesiî, ci despre aceea, că Japonesiî s'au ciocnit cu *ariergarda* lui Kuropatkin. Japonesiî au câştigat lupta cu preţul a 25.000 de ómenî ucişî şi răniţî, ei însĕ n'au putut opri retragerea grosului armatei, cu atât mai puţin a sili pe Kuropatkin la luptă decisivă. La Tokio jubiléză din causa marei victoriî, noi însĕ ne temem, că istoriograful viitorului va scrie o pagină négră asupra faptei de arme japonese de la Liaoyang. Din Europa sosesc dilnic trupe nouĕ din materialul de ómenî inepuisabil al Rusiei. Cu câţî ómenî vré óre statul major japones sĕ dea lupta decisivă, décă deja la Liaoyang a jertfit 25.000 ómenî, nesocotind miriadele jertfite zadarnic la Port-Arthur? Armata japonesă se află până la ultimul om pe câmpul de rĕsboiŭ, mai mulţî nu póte trimite, căcî nu are Ne temem, ca ofensiva estrem de violentă a Japonesilor se va rĕsbuna amar în lunile viitóre ale campaniei, ér aplausele publicului de cafenea din Europa, nu vor fi în stare a-le procura mângaere“.

---

părinţî românî într'o comună din apropierea oraşului Baia-mare. (Sătmar) L'am visitat în vara anului 1901.

A venit aicî în împrejurărî grele de tot. Antecesorul sĕu, părintele Petraş, de şi Ciangău de origine a fost omorît într'o nópte de câţî-va din propriiî sĕi parochienî. A fost găsit într'o diminéţă în casa parochială rănit grav. Era încă la deplină conscienţă, dér peste câte-va ceasurî şî-a dat sufletul, fără sĕ spună cine au fost făptuitorii. Pe crucea de la mormêntul lui se află o inscripţie ungurésca, care în traducere sună:

„Aicî se odihnesce cucernicul părinte Ioan Petraş, păstor al parochiei Cleja timp de 45 anî. S'a sĕvîrşit din viéţă prin mânile tâlharilor în anul 75 al etăţii, al 50 al preoţiei, la 6 Sept. 1886“.

După Petraş au urmat nu mai puţin de 6 parochî, fără ca sĕ se pótă împăca cu poporul. Ciangăiî sunt un popor îndîrjit fórte greu de povăţuit, şi trebue sĕ aibă cineva o energie estra-ordinară spre a-le impune. Cei şése urmaşî ai lui Petraş s'au baricadat în casa parochială, ca într'o fortăréţă. Drugiî de fer cu carî se închid, uşile se vĕd până în diua de astădî. Le era témă sĕ nu fie asasinaţî, căcî décă s'au găsit printre Ciangăi ucigaşî, carî nu s'au sfiit a curma viéţa unui preot octogenar, sânge din sângele lor — cu atât mai vêrtos se puteau teme de o asemenea sórtă tineriî parochî italienî, ce s'au succedat.

Nicî numirea părintelui Graţian n'a fost salutată cu simpatie şi multe dificultăţî a avut sĕ învingă la început. In câţîva anî însĕ a reuşit a-i îmblândi ca pe nisce mieluşei.

Părintele Petraş trebue că a fost unul din cei patru tinerî ciangăi, pe carî i-a adus în Ungaria *Jernei* prin decada a patra a secolului trecut. şi după-ce şî-a facut studiile aicî, s'a întors ca paroch în comuna sa natală. Vrêsta lui, ce se vede din epitaf se potrivesce. In *„Gazeta de Transilvania“* (Nr. 98 din anul 1846) cetim despre acei tinerî următórele:

„Cetitoriî noştri îşî vor aduce aminte de istoria d-lui advocat I. Jernei, mădulariu al Academiei maghiare, care mai în aniî trecuţî petrecênd în Moldavia şi visitând pe aşa numiţiî Ciangăi maghiarî lăcuitorî cine scie de când în acea ţéră, arăta o viuă compătimire pentru starea culturei lor.

„Tot la provocaţia d-lui Jernei se scóseră din Moldavia patru tinerî ciangăi şi se duseră la Pesta în anul 1845, unde câţî-va nobilî, câţî-va profesorî şi călugărî catolicî îngrijesc cu deosebită rîvnă pentru costul, îmbrăcămintea, cvartirul, instituţia publică şi privată, tóte gratis. Tineriî sunt: trei cu numele de familie *Petraş* şi unul Ferentzi. Fr. Petraş petrecuse la Canta în secuime tóte clasele gimnasiale cu eminenţie, ceilalţî pe aiurea numai clase elementare, dér fiind-că ei toţî sunt înaintaţî în vrêstă, aşa li-se dede voie de la direcţie ca pe lângă privată de două césurî pe di sĕ pótă sĕvêrşi câte două clase pe fie-care an, peste acésta se deprind şi la musică, în zugrăvie şi limbele italiană şi franţoză. F. Petraş s'a îndulcit în istoria şi sciinţele politico-juridice, ér ceilalţî îşî desfăşură talentele în diferite chipurî. D-l P. *Bugat* care publică acéstă scire pe larg în *„Nemz. Ujság“* adaugă în urmă şi acestea:

„Acestea le arăt între altele şi pentru aceea, ca Moldavia sĕ cunóscă câtă simpatie avem noi către dênsa, căcî dând noi educaţie conaţionalilor noştri, ne silim a-i da ei patrioţî de carî sĕ se pótă folosi socotind, că eleviî noştri reîntorcêndu-se odată în a lor patrie, se vor purta atât de bine, în cât de-o parte respectând naţionalitatea română, de alta ca ómenî lucrătorî vor lăţi cultura între conaţionaliî lor, vor servi de mijlocitorî spre acel scop mare, ca precum în aceste două patriî (Ungaria şi Transilvania), Româniî şi Maghiariî de atâtea veacurî încap uniî lângă alţiî ca doi vecinî bunî, aşa şi în Moldavia aceste două elemente, care prin învĕţarea împrumutată a limbilor lor se amestecă de sute de anî, se simţă cea mai mare simpatie unul către altul; ér Moldavia sĕ dea un locşor la conaţionaliî noştri cel puţin până când causele lor naţionale se vor lămuri deplin*). ca una care în multe rêndurî şi îndelungat stând supt coróna Ungariei, pe aceea atâţî eroi maghiarî îşî vărsară sângele, îşî dederă sufleţul şi unde la atâtea familiî maghiare fruntaşe, rupêndu-li-se firul genealogiei, urmaşiî lor uitând de înaintaşiî naţionalî, nu mai sciu că ar fi de viţă maghiară. — In adevĕr e de dorit, că décă boerimea Moldaviei dă pruncilor sĕi educaţie franţuzéscă, noi sĕ dăm naţionalilor noştri, educaţie maghiară....“

* * *

Cu acestea încheiŭ seria filelor mele despre Unguriî din Moldova.

Regret din suflet, că nu m'am putut ocupa mai dinadins cu dênşiî şi că singurele mele amintirî se mărginesc la cei din Huşî şi la cei din Cleja.

Delaleteа.

*) G. Bariţiu face aicî nota: „Acésta nu o pricepem“... Sub „lămurirea causelor naţionale“ a Ciangăilor însĕ, credem, că Bugat înţelegea repatriarea Ciangăilor, care încă de pe atuncî a început sĕ preocupe pe uniî patriotî maghiarî.

Intoleranță descreerată.

Stabilimentele balneare din Săcuime, carĭ odiniórá înfloriau prin sprijinul óspeților din România, au ajuns în aniĭ din urmă rĕu de tot. Óspeții din România le-au părăsit aprópe cu desĕvîrșire, fiind-că li-se făceau diferite șicane și erau chiar jicniți și insultațĭ în sentimentele lor naționale.

Presa nóstră periodică a înregistrat la timpul sĕu plângerile ce s'au ivit și nu mai e nevoie sĕ insistăm. Relevăm de astă dată numai un cas întîmplat mai anul trecut profesorului de universitate Antonescu din Iașĭ (acum transferat la Bucurescĭ). Soția domnuluĭ profesor a dat nascere unuĭ copil la băile din Tușnad. Tatăl, anunță la oficerul stării civile (matriculant), că i s'a născut un fiu, pe care îl va boteza pe numele Emanoil. Matriculantul zor nevoie sĕ înregistreze copilul sub numele de *„Manó"*.

Ce „Manó" Domnule? „Emanoil" ținam dis.

Imposibil sĕ capaciteze pe matriculant, care nu voia sĕ admită unuĭ cetățén strein a-șĭ boteza copilul pe limba luĭ.

Numaĭ după îndelungate negocierĭ și după-ce d-l. Antonescu a amenințat, că va cere intervenția prin ministeriul de externe, a binevoit matriculantul a se mulțumi sĕ înregistreze pe acel „Manó" în parantes pe lângă Emanoil. Altmintrea băiatul ar fi fost silit sĕ pórte tótă viéța un suvenir neplăcut, pentru-că sórtea l'a făcut sĕ se nască la Tușnad.

Anul acesta direcțiile băilor săcuiescĭ au lansat reclame în limba românéscă și au apelat chiar la sprijinul presei române voind sĕ atragă public din România și sĕ dea un nou avînt băilor părăsite. Ce folos însĕ, décă bunăvoința direcțiilor inspirată de grija pentru bunul mers al afacerilor, trebue sĕ sufere naufragiu lovindu-se de șovinismul încăpățînat al câte unui mic satrap din administrația unguréscă.

Spre ilustrarea celor de sus lăsăm sĕ urmeze următórea scire publicată în „Budapesti Hirlap" sub titlul: „Lista de bucate românéscă": Ĕtă acea scire:

„Corespondentul nostru din Oradea ne scrie: Orădanĭĭ, carĭ au petrecut vara la Tușnad povestesc o scenă, ce s'a petrecut la frumósele băĭ ardelene. Tușnadul este un loc de întâlnire și pentru Românĭ. Restauratorul caută sĕ le facă pe voie pecât se póte și între micile favorurĭ era și acela, că pe mese se aflau și liste de bucate românescĭ. S'a întîmplat, însă că venind la băĭ un funcționar superior maghiar acesta s'a scandalisat de lista românéscă.

— Ce va sĕ dică asta? strigă el în gura mare. Dór suntem în Ungaria! Ce caută aicĭ lista românéscă?

„Se dice chiar că a amenințat pe restaurator, că va face sĕ-i se detragă licența de beuturĭ décă nu va pune esclusiv liste maghiare pe mese. Restauratorul s'a esecutat. Care a fost însĕ consciența?

„Românii în număr de maĭ multe sute s'au indignat și au părăsit băile".

Vorba ceea: „Cum îșĭ vor săra așa vor mânca".! —

SCIRILE DILEI.

— 23 August v.

Aniversare. De la *Bran* ni-se scrie cu data de erĭ, Duminecă: Adĭ, după cum sciți, implinesce 80 de anĭ de la nascerea sa d-l *Ioan cav. de Pușcariu* jude la Curia reg. în pensiune, membru al Academieĭ Române etc., care de mulțĭ anĭ trăiesce la moșia sa din comuna nóstră. A fost o serbare familiară frumósă și rară. Serviciudivin s'a celebrat în Sohodol, locul nascereĭ jubilantelui, asistând la el membrii fórte numerósei familiĭ Pușcariu, carĭ au venit de pretutindenĭ cu acéstă ocasiune solemnă la Bran, din Sohodol și Șinca, de la Brașov, Sibiiu, Budapesta, din România, de la Alexandria (Egipt) (fiiul jubilarului consulul ces. și reg.) După terminarea serviciuluĭ divin au venit cu toțiĭ érășĭ la Bran unde s'a dat masa festivă, la care au luat parte vre-o 50 de persóne, mai ales membri ai familieĭ în fruntea cărora ședea ca un patriarh octogenarul jubilant sănĕtos și vesel cum arareorĭ este dat a fi celor ce ajung acéstă etate. Șirul toastelor l'a întrodus Prea-Cuvioșia Sa Archimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, arătând cum jubilantele a sciut sĕ țină tot-déuna la olaltă în bună armonie pe membrii familieĭ. Unul din nepoțiĭ sĕrbătoritului i-a dedicat o frumósă odă. Au salutat apoi toțĭ dearĕndul pe jubilant cu cuvinte calde. Bĕtrânul Pușcariu a multumit emoționat. In decursul meseĭ au sosit telegrame de felicitare din diferite părțĭ. — Urăm distinsului jubilant sĕ se bucure încă mulțĭ anĭ de dragostea și stima cu care a fost îmbrățișat în diua de erĭ!

In ședința Eforiei școlelor române gr. or. din Brașov, ținută Sâmbătă 3 l. c. n. a fost la ordinea dileĭ angajarea puterilor didactice pentru noul an școlar. La catedra vacantă pentru limba germană și română la gimnasiu, a fost ales ca profesor suplent d-l Alexandru *Bogdan*, fost bursier al bisericeĭ Sf. Nicolae. Catedra de maghiară și germană vacantă la șcólele comerciale superióre rom., n'a fost ocupată din lipsă de concurențĭ și va fi suplinită de celelalte puterĭ didactice. — Invĕțătóre provisorie pentru lucrurile de mână la șcóla primară română de fetițe a fost angajată d-ra Iosefina *Glodariu* fiica rĕposatuluĭ profesor Dr. V. Glodariu.

Epilog la alegerea comitetuluiactual de la Sf. Nicolae. In ședința de Sâmbătă 3 l. c. n. a consistoriuluĭ metropolitan întrunit la Sibiiu, s'a pertractat protestul înaintat illo tempore de Arsenie Vlaicu contra alegeriĭ nouluĭ comitet al bisericeĭ Sf. Nicolae. *Recursul a fost respins și alegerea nouluĭ comitet parochial a fost întărită.*

Noua alegere pentru mandatul de la Pecica, în urma balotagiuluĭ între candidații Fr. Herczeg (guvernamental) și Zlinszky (kossuthist), va avé loc în 13 Septemvrie n.

Un nou proces de agitațiune. Inspectorul de șcóle din com. Hunedórei — scriu foile maghiare — a aflat la învĕțătorul de stat din Bánpatak o broșură cu versurĭ întitulată „Carte de diverse", colecțiune de cântece poporale adunate de d-l învĕțător din Brașov I. *Dariu.* Inspectorul a aflat în acea cărticică „agitație contra statuluĭ maghiar," a confiiscat-o și a trimis'o procuroruluĭ din Tĕrgul-Mureșuluĭ. Acesta a pornit proces contra autoruluĭ și rĕspânditorului cărticeleĭ și a propus la judecătorie nimicirea acestor broșurĭ cu cântece românescĭ. Urmarea imediată a fost, că judele de instrucție a ordonat confiscarea broșureĭ „Cărțiĭ de diverse" în tótă țéra și trimiterea tuturor esemplarelor la judecătoria investigatóre din Tĕrgu-Mureșuluĭ.

Fuga principeseĭ de Coburg. Diarul „Ber. Tgbltt" află că birtașul vienes Weitzer, care a ajutat pe principesa Luisa de Coburg în fuga eĭ, ar fi primit drept recompensă o sută de miĭ de francĭ. „Wiener Allg. Zt.", care a cerut informațiunĭ de la d-l Bachrach, avocatul principeluĭ Filip de Coburg, asigură că principesa Luisa și locotenentul Matassicĭ se află fără îndoială în Elveția germană. Locotentul Matassicĭ are de gând sĕ se servéscă de mărturia principeseĭ spre a-se reabilita, producĕnd mărturia sa că nu a falsificat polițe cu semnătura fosteĭ principese moștenitóre a Austrieĭ, Stefania. Apoi vrea sĕ dea în judecată pe soțul principeseĭ Luisa și pe medicii, carĭ au declarat-o nebună, pentru sechestrare arbitrară. Se confirmă scirea că d-l Henry de Naussanne, colaborator al diaruluĭ parisian „Le Journal" a predat locotenentuluĭ Matassicĭ 60,000 de francĭ spre a pune la cale fuga principeseĭ. Sumele spre a înscena fuga i-au fost furnisate de un puternic prietin și de un sindicat, care s'a format pentru libertatea principeseĭ. Acestuĭ sindicat ar aparține nisce societățĭ umanitare din Franța și Belgia.

Cununie. D-l Ioan *Fărcaș* abs. în teologie își va celbra cununia cu d-șóra Luisa Lobonțiu la 8 Septemvrie n. în biserica gr. cat. din Boianul-mare.

Arĕndare. Erĭ Duminecă, s'a ținut în localitățile comitetuluĭ bisericeĭ Sf. Nicolae licitație publică în afacerea arĕndăriĭ pe 9 anĭ a celor 27 jugăre de pĕmĕnt, proprietatea bisericeĭ Sf. Nicolae în apropierea stațiuniĭ Bod a căilor ferate reg. ungare. La licitație au luat parte 5 oferențĭ și numeroșĭ parochienĭ. Cel maĭ mare ofert l'a făcut d-l Ioniță Andreiŭ Lupan măcelar cu suma de 500 cor. arĕndă anuală, care după aprobarea urmată din partea comitetuluĭ parochial, va intra ca arĕndaș pe 9 anĭ în posesiunea acestor pămênturĭ. Resultatul licitațiunii este favorabil, deórece ultima arĕndă anuală a fost numaĭ de 324 cor.

Spital pentru studenții universitarĭ din Budapesta. Se scie, că până acuma nu s'a putut înființa în Budapesta un spital pentru studențiĭ bolnavĭ de la universitatea din Budapesta, deși colegiul de profesorĭ de la facultatea de medicină făcuse în diferite rĕndurĭ încercărĭ, spre a realisa acéstă instituțiune umanitară. Acuma cetim în foile din Budapesta, că acest postulat e aprópe sĕ fie realisat, deórece în noul proiect de lege privitor la subvențiunĭ din partea statuluĭ, este luată în vedere și suma de 8,100,000 cor. pentru scopurĭ medicinale, dintre carĭ 5 milióne sunt destinate pentru crearea și înzestrarea unuĭ mare spital pentru studențiĭ din Budapesta. In acest spital vor fi angajațĭ în serviciu și doctoriĭ nou promovațĭ aĭ universitățiĭ, carĭ sunt obligațĭ după lege a face după promvarea lor un an de praxă în vr'un spital al Ungarieĭ.

Tragedie amorósă. — Tinĕrul în etate de 18 — 19 anĭ cu numele Mayer, care d'abia terminase cursul secundar, făcĕnd esamenul de maturitate la gimnasiul catolic din Brașov a fost găsit erĭ în Stejeriș mort. Alăturea de dĕnsul se afla cadavrul uneĭ tinere fete de 16 anĭ, cu numele Ella Panczel, fiica protonotaruluĭ comitatuluĭ Brașov. S'au despărțit de bună voie de acéstă viéță. Cadavrele au fost transportate la camera mortuară a spitaluluĭ.

Grindină. Din *Bod* ni-se scrie, că Sâmbătă séra între órele 6—7 a bătut timp de maĭ multe minute piatra și a acoperit drumul țĕriĭ și pămênturile din apropiere între Sân-Petru și Bod pe o întindere de 2 chl. cu grindină désă. Unele din bucățile de grindină aveau mărimea unor nucĭ și se închegaserĕ într'o pătură grósă. Au suferit îndeosebĭ napiĭ de zahăr și varza, a căror frunde fură în adevĕratul sens al cuvĕntuluĭ tocate.

Țĕran ajuns milionar. Carol Millauer originar din Podolin (slovăcime) a emigrat la 1894 în America. Acolo a învĕțat meșteșugul blănărieĭ și a ajuns tovarășul unuĭ fabricant milionar cu numele Manfred Kaiser, pe a căruĭ nepótă a luat'o de nevastă. Murind Kaiser, tótă averea a rĕmas luĭ Millauer, care după dece anĭ de absență s'a întors dilele acestea în patria sa, provocând printre foștiĭ seĭ concetățenĭ adevĕrată sensație cu norocul sĕu.

Negrii convertiți la religiunea gr. orientală. Maĭ anul trecut archimandritul Evghenie Ungureanu din Iașĭ a plecat în Canada, unde a fost angajat ca paroch al Colonieĭ române din regiunea canadiană „Regina". Cuvioșia sa într'o scrisóre ce a trimis unuĭ prietin al sĕu din țéră — scrie „Secolul" — spune, că se află fórte bine în Canada și că nu mult după sosirea sa în localitate a reușit sĕ convertéscă la ortodoxism pe cincĭ Negrii din Canada.

Avis școlar.

Anul școlar 1904/5. la *gimnasiul public român gr. or. din Brad* se va începe la 1/14 Septemvrie 1904. Inscrierile și esamenele de emendare se vor face din 1/14 —3/16 Septemvrie a. c.

Elevii, carĭ doresc a fi înscrișĭ în cl. I. gimnasială, sĕu in clasele normale, sunt datorĭ a se presenta la direcțiunea gimnasială însoțițĭ de părințiĭ, orĭ tutoriĭ lor și provĕduțĭ cu estrase de botez și atestate școlare de pe semestrul ultim, eventual și cu certificat de revaccinare.

In cl. I. gimnasială se primesc numaĭ acei elevĭ, carĭ au implinit etatea de 9 anĭ, dér nu sunt maĭ bĕtrânĭ de 12 anĭ. In privința primiriĭ sĕu neprimiriĭ elevilor maĭ bĕtrânĭ de 12 anĭ, decide conferința profesorală.

Elevii din școlele poporale se vor supune unuĭ esamen și se vor primi după pregătirea lor în clasa corĕspundĕtóre.

In clasa III. normală elevii nu solvesc didactru; în cl. IV normală solvesc 6 cor. pe an.

Elevii din tractele Zarandului și Hălmagiuluĭ solvesc pe anul întreg 16 cor. didactru, ér ceĭ din alte tracte și strĕiniĭ solvesc 24 cor.

Pentru bibliotecă solvesc toțĭ elevii câte 2 cor. la an, ér în fondul elevilor morboșĭ pentru medicină câte 1 cor.

Elevii săracĭ, diligențĭ și cu purtare morală bună se scutesc dela solvirea didactrului, sĕu sĕ împărtășesc cu ajutóre și beneficiĭ din fondul „masa studenților".

Didactrul și alte taxe să solvesc deodată la înscriere séu în două rate, jumĕtate la început, ér jumĕtate până în Februarie.

Fără scirea și consensul direcțiuneĭ gimnasiale niciĭ unuĭ elev nu-i este permis a ocupa cuartir.

Fie-care elev e dator a-șĭ procura la începutul anuluĭ școlar tóte cărțile și recvisitele necesare noué și în bună stare.

Cărțĭ școlare se pot primi dela direcțiunea gimnasială.

Brad, 19 August (1 Septmvrie)

Direcțiunea gimnasială.

ULTIME SCIRI.

Petersburg, 5 Septemvrie Kuropatkin raportéză: Grosul trupelor rusescĭ se află la Yantai. Japonesii, deși sunt în apropiere, nu fac alta, decât a împușca din érba cea înaltă, care împedecă și acțiunea trupelor nóstre. Trupele, carĭ erau în Liaoyang, au trecut pe țĕrmul drept al fluviuluĭ Taiciho.

Petersburg, 4 Septemvrie. Fabrica de tunurĭ Abukow a transportat 400 de tunurĭ la Mukden.

Belgrad, 4 Septemvrie. Ministeriul de rĕsboiŭ se ocupă cu planul, de a transforma, cu cea maĭ mare grabă tóte tunurile armateĭ sĕrbescĭ în tunnrĭ cu tir repede. Cheltuelile necesare fac 6 milióne francĭ.

Bibliografie.

A apărut:

„Amicul Tinerimeĭ". Anul II. Nr. 8 cu următorul sumar: 1) Amintirĭ din copilărie, de Nepos. 2) Detunata, de S. Moldovan. 3) A treia conferență a savantuluĭ Homesianu, de Alandron. 4) Poveste egiptiană, de St. N. Bobancu. 5) Meseriașul, de N. P. Petrescu. 6) O întĕmplare cu un șérpe sunător. 7. Varietățĭ etc.

Revista acésta, ce apare în T.-Jiu, sub direcția d-luĭ I. *Moisil*, director de gimnasiu, cu sprijinul unor distinșĭ profesorĭ, merită sĕ fie îmbrățișată pentru-ca sĕ devină c timpul un organ al tinerimeĭ, care sĕ pótă concura cu revistele streine de acest soiŭ. Abonamentul pentru Austro-Ungaria: Pe un an 8 coróne, $^1/_2$ an 4 cor., $^1/_4$ an 2 coróne.

„Caractere morale". Acéstă carte atât de instructivă, bine scrisă și folositóre, maĭ ales pentru tinerimea din școlele medii,scrisă de reposatul profesor de limba română Ioan Popea dela gimnasiul nostru din Brașov se găsesce la librăriile și la tipografia nóstre din Brașov precum și la celelalte librăriĭ române din țéră și este una din cele maĭ potrivite cărțĭ pentru premii. Dér nu numaĭ pentru băeți, ci și pentru fete acéstă carte este de mare preț pentru înmulțirea cunoscințelor și formarea caracterului lor.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri, că la dorința vĕduveĭ autoruluĭ reposat, acéstă carte se vinde de adĭ încolo cu prețul moderat de 2 coróne esemplarul (plus 20 banĭ porto).

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

»Romana«

este titlul broşurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureşianu, cu descrierea şi esplicarea dansului nostru de salon

„Romana“ dans de colónă în 5 figurĭ. *Descrisă şi esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o întroducere („în loc de prefaţă“,) de *Tunarul din Dumbrău*, Popa. — Tipografia Aurel Mureşianu, Braşov 1903.

A trecut deja o jumĕtate de secol, de când, în epoca redeşteptării nóstre naţionale, s'a compus şi înfiinţat în Braşov „Romana“, unicul dans de colónă român. In iérna anului 1901, cu ocasiunea jubileului de 50 de anĭ de la fondarea Reuniunei femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Braşov cu ocasiunea acésta şi jubileul de 50 de anĭ al „Romanei“. La acest jubileu vre-o 20 de părechĭ, damele purtând costum naţional, au jucat „Romana“ jubilară, adecă au esecutat acest dans în tocmai după regulele şi prescrierile originale, cum s'a esecutat înainte cu 50 de anĭ la primul bal al „Reuniunei“.

Autorul broşurei esplică „Romana“ în strînsă legătură cu musica ei după aceste regulĭ şi prescrierĭ originale, fără abaterile şi erorile, ce cu timpul s'au furişat în acest dans. (Esplicarea figurilor o face alăturĭ şi în limba germană.)

Meritul autorului broşurei mai sus anunţate este, că a fixat regulele originale ale „Romanei“, ca orĭ şi unde în ţinuturile şi ţĕrile locuite de Românĭ acest dans de colónă român sĕ pótă fi studiat şi jucat cum se cade şi uniform. De aceea a adaus la finea broşurei şi textul frumósei şi atrăgĕtórei musice a „Romanei“, esplicând printre note tóte mişcările dansului după tactele musicei. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana“ pretutindenĭ între noi, a fost tot-déuna o dorinţă viuă a publicului nostru de a o vedé jucându-se bine, esact şi uniform. Credem, că broşura de faţă, care face istoricul şi descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire şi acurateţă, va satisface pe deplin dorinţei generale.

Broşura este în cuart mare, hârtie fină şi tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei“ cu esplicărĭ) şi costă numai 2 cor. **50** banĭ (plus 5 banĭ porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se póte procura de la tipografia A. Mureşianu, Braşov.

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov,
se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viaţa şi operile lui Andreiŭ Mureşianu, studiu istoric-literar de Ioan Raţiu, prof. ord. la preparandia din Blaşiŭ, Preţul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blaşiŭ.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa“, interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi două portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, apelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos *Frâncu* în causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Preţul este 1 corónă. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

„Pintea Vitézul“, tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul.* Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 40 banĭ. plus 6 banĭ porto.

„Românul in sat şi la óste“. Acesta este titlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritosul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcăţian. Preţul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„Ţĕranul român şi ungur din Ardeal“, studiu psihologic poporal de I. *Faul.* Preţul 1 cor. (+ 5 b. porto).

„David Almăşianu“, schiţe biografice de *Ioan Popea.* Broşura acésta presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 3 Septemvrie n. 1904.

Renta ung. de aur 4%	118.80
Renta de coróne ung. 4%	97.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	88.95
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	97.35
Bonurĭ rurale croate-slavone	98.50
Impr. ung. cu premii	206.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	161.50
Renta de hârtie austr.	99.35
Renta de argint austr.	99.35
Renta de aur austr.	119.20
Renta de coróne austr. 4%	99.30
Bonurĭ rurale ungare 3½ %	90.95
Losurĭ din 1860.	152.85
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	16.15
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	757.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	648.75
Napoleondorĭ	19.04
Mărcĭ imperiale germane	117.20
London vista	239 72
Paris vista	94.92
Note italiene	95.10

Cursul pieţei Braşov.

Din 4 Septemvrie n. 1904.

Bancnote rom.	Cump.	18.94	Vênd.	19.01
Argint român.	„	18.84	„	18.96
Napoleond'orĭ.	„	19.05	„	19.12
Galbenĭ	„	11.22	„	11.32
Ruble Rusescĭ	„	2 52	„	2.54
Mărcĭ germane	„	117.20	„	117.40
Lire turcescĭ	„	21.50	„	21.60
Scris. fonc. Albina 5%		101.—	„	102.—

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei“

se pot face orĭ şi când pe timp mai îndelungat séu lunare.

A V I S.

Prenumeraţiile la **„Gazeta Transilvaniei“** se pot face şi reînoi orĭ şi când la 1-ma şi 15 a fie-căreĭ lunĭ.

Domnii abonenţĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit şi sĕ arete şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la zaraful **Dumitru Pop** la libRăria **Nic. I. Ciurcu şi la Eremias Nepoţii.**

Tipografia A. Mureşianu, Braşov,